

Szászfa Község

Környezetvédelmi Programja

2005 – 2010

Készítette: Szászfa Község Önkormányzata megbízásából az
Ecocaritas Egyesület

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS.....	4
1.SZÁSZFA KÖZSÉG TELEPÜLÉSI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGAI	6
1.1.Szászfa Község történelme, települési és szociális adottságai.....	6
1.2. A Rakacai - völgymedence domborzata.....	10
1.3. A Rakacai - völgymedence földtani adottságai.....	11
1.4. A Rakacai - völgymedence éghajlata.....	11
1.5. A Rakacai - völgymedence vízrajza.....	14
1.6. A Rakacai - völgymedence talajadottságai.....	15
1.7. A Rakacai - völgymedence élővilága.....	17
2. A KÖRNYEZET ÁLLAPOTÁNAK BEMUTATÁSA.....	18
2.1. A környezeti elemek állapota.....	18
2.1.1. Levegő.....	18
2.1.2. Felszíni, felszín alatti vizek, ivóvízbázisok.....	20
2.1.3. Talaj.....	23
2.2. Természet- és táj védelem.....	23
2.3. A települési és épített környezet állapota.....	30
2.3.1. A települési környezet tisztasága.....	32
2.3.2. Kommunális hulladékkezelés.....	34
2.3.3. Kommunális szennyvízkezelés, - gyűjtés, - elvezetés, - tisztítás.....	37
2.3.4. Csapadékvíz elvezetés.....	39
2.3.5. Ivóvízellátás.....	41
2.3.7. Helyi közlekedésszervezés.....	44
2.3.8. Az energiagazdálkodás.....	46

2.3.9. A zöldterület-gazdálkodás	47
2.3.10. A feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításának és a környezetkárosodás csökkentésének településre vonatkozó feladatai	51
2.4. Az emberi egészség alakulásának környezeti összefüggései.....	52
2.5. Épített környezet.....	53
3. SZÁSZFA KÖZSÉG SWOT ANALÍZISE.....	55
4. A KÖRNYEZETI ELEMELK, A TELEPÜLÉSI ÉS ÉPÍTETT KÖRNYEZET VÉDELME ÉS AZ ÖNÁLLÓAN KEZELT HATÓTÉNYEZŐK.....	56
4.1. Levegő tisztaságvédelem.....	56
4.2. Vizek védelme	56
4.3. Földvédelem	57
4.4. A települési környezet védelme.....	57
4.5. Az emberi egészség védelmének környezeti vonzatai.....	57
4.6. Az épített környezet védelme	58
4.7. Hulladékgaadálkodás	58
4.8. Környezetbiztonság	58
4.9. Zaj és rezgés védelem.....	59
5. A SZÁSZFA KÖZSÉG MEGFELELŐ KÖRNYEZETI ÁLLAPOTÁNAK ELÉRÉSÉHEZ, MEGTARTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES INTÉZKEDÉSEK.....	60
6. ÖSSZEGZÉS.....	63

SZÁSZFA KÖZSÉG KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAMJA

BEVEZETÉS

A magyar környezetpolitika célkitűzéseit és cselekvési irányait a környezet védelmének általános szabályairól szóló módosított **1995. évi LIII. törvény** (a továbbiakban KT) határozza meg, mely kiemelt jelentőséget tulajdonít az ember és környezete harmonikus kapcsolata kialakításának, valamint a fenntartható fejlődés környezeti feltételei biztosításának. A környezetvédelmi tervezés megalapozásához a KT. előírja az Országgyűlés által jóváhagyandó és 6 évente magújítandó Nemzeti Környezetvédelmi Program (a továbbiakban NKP) kidolgozását és ezzel összhangban helyi környezetvédelmi programok készítését.

Ez a környezetvédelmi program az alábbi dokumentumok figyelembe vétele mellett került megfogalmazásra:

- A környezetvédelméről szóló módosított 1995. évi LIII. törvény
- A természetvédelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- A Nemzeti Környezetvédelmi Program második tervezési időszakára (2003-2008) elfogadott 1117/2001. (X. 19.) Kormány határozat
- Az Észak-Magyarországi Régió Környezetvédelmi Programjának tervezete
- Borsod - Abaúj - Zemplén megye Környezetvédelmi Programja
- Katasztrófavédelmi törvényt (1999. évi LXXIV. törvény)
- A helyi önkormányzatokról szóló többször módosított 1990. évi LXV. Törvény

A program elkészítése során a lehetőségekhez mérten bevontuk az érintett szakmai szervezeteket is (Észak Magyarországi Környezetvédelmi Felügyelőség, Aggteleki Nemzeti Park, ÁNTSZ, Polgármesteri Hivatal).

A program készítésekor a KT 47. §-ában meghatározott elemeket vizsgáltuk, - mint önállóan kezelt hatótényezőket. A vizsgált hatótényezők így a következők:

- Települési környezet tisztaság
- Csapadékvíz elvezetés
- Szennyvíztisztítás, -kezelés
- Hulladékkezelés
- Zaj-, rezgés és légszennyezés elleni védekezés
- Közlekedésszervezés
- Ivóvíz ellátás
- Zöldterület gazdálkodás
- Havária

A célok, valamint a feladatok meghatározásánál tekintettel voltunk a község anyagi és „természetbeni” lehetőségeire és adottságaira.

A feladatok megvalósításához, pedig igyekeztünk megjelölni azokat a jelenleg működő állami és egyéb forrásokat, amelyek bevonása biztosíthatják a finansziális alapot (részben, vagy egészben).

A program végrehajtását kétéves időintervallumonkénti felülvizsgálattal javasoljuk segíteni. Erre szükség van az esetleges rövid távú feladatok korrekciója miatt, hiszen azok megvalósítása jelentős mértékben külső tényezőktől függ.

Itt feltétlenül meg kell jegyezni, hogy az állami szerepvállalás nélkülözhetetlen, de nem garantálható.

1. Szászfa község települési és természeti adottságai

1.1. Szászfa történelme, települési és szociális adottságai, népességi adatai,

infrastrukturális helyzete

Szászfa ősrégi magyar község. 1332-ben egyházas falu. 1351-ben Zazfa, 1427-ben Szazfa néven már ismeretes a régi egyházi feljegyzésekben. Alapvetően református község.

A terület az Abák birtokához tartozott. Míg az 1920-as években 600 körüli a lélekszám, ma már sajnos egyharmadára csökkent.

Megtekintésre érdemes a késő barokk stílusjegyeket viselő templom, a temetőben lévő kopjafa, valamint a községben lévő „turul” madaras világháború hősi halottainak állított emlékmű.

A település területe 1213 ha.

Szászfa lakónépessége az elmúlt években folyamatosan csökken, a településen megtartó erő lényegében nincsen.

A települést elhagyók száma és a településre beköltözők száma közti különbséget a természetes szaporulat sem egyenlíti ki.

A népesedési folyamatok következtében a gyermekkorúak népességen belüli aránya kevesebb a megyei átlagtól.

Az élve születési arányszámról nem áll rendelkezésre adat.

A település a nemzeti-etnikai kisebbséget a roma közösség alkotja 31 fővel.

A község lakóépületei 3 utcán helyezkednek el.

Fő intézményi foglalkoztató az Önkormányzat, ezen kívül csak két bejelentett működő vállalkozás és három szolgáltató bejelentett telephelye található a településen.

Az intézményi foglalkoztatókra és a vállalkozásokra vonatkozó előírások a **Helyi Rendezési Tervben** kerültek/nek meghatározásra.

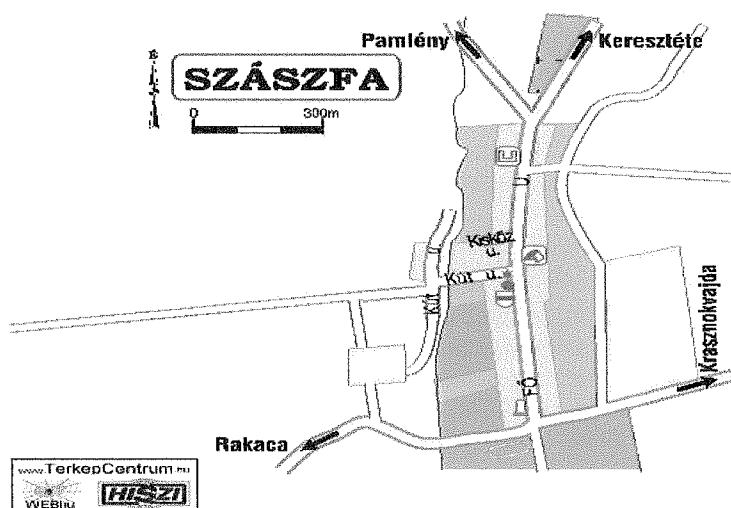
A településen semmilyen intézményi rendszer nem található, így nincs egészségügyi alapellátás, nincs közforgalmú gyógyszertár, nincs óvoda és általános iskola, nincs művelődési ház és nincs könyvtár sem

Minden intézményi rendszer a szomszédos Krasznokvajda településen található meg.

A település napi dolgainak, ügyeinek intézését, falugondnoki szolgálat látja el, heti öt alkalommal. Feladatai közé tartozik többek között a gyógyszerek beszerzése, hivatalos ügyek intézése stb.

Vasútvonal nem érinti a települést.

Szászfa megközelíthető közúton Miskolc felől a 26 –os majd a 27 –es úton Szalonnáig onnan keletre 20 km.

Szászfa térképe
(forrás: www.terkepcentrum.hu)

Szászfa Községet külterületileg Észak felől Pamlény és Keresztéte, Kelet felől Krasznokvajda, Dél felől Gagybátor, Nyugat felől Rakaca határolja.

Lakónépesség

Fő \ év	2002	2003	2004
Lakónépesség	185	185	185
Élve születés	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat
Halálozás	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat
Természetes szaporodás	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat

Gyermekek születésének száma

Év	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000
Született gyerekek száma (fő)	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat

Lakónépesség megoszlása korcsoportok szerint 2004 -ben

Korcsoportok (év)	Lakosok száma (fő)	Arány (%)
0-18	41	22
18-60	96	52
60-	48	26
Összesen :	185	100

Háztartási adatok

	2002	2003	2004
Lakásállomány	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	89
Épített lakás	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	-
Megszűnt lakás	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	-
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakás	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	18
Villamos energiát fogyasztó háztartás	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	89
Vezetések gázt fogyasztó háztartások	Nem áll rendelkezésre adat	Nem áll rendelkezésre adat	-

Szászfa község környezetvédelmi programjának készítéséhez részletesen meg kell ismernünk azt a tájegységet – Rakacai - völgymedence - ahol a település található, mivel ez a földrajzi hovatartozás határozza meg a település éghajlatát, földtani adottságait, domborzatát, vízrajzát, talajadottságait, élővilágát.

A kistáj Borsod-Abaúj-Zemplén megye területén helyezkedik el. Területe 90 km²
(a középtáj 2,74%-a, a nagytáj 0,81%-a)

1.2. A Rakacai - völgymedence domborzata

A kistáj Kelet-Nyugati irányú völgymedence a Tornai-dombság és a Cserehát között.

A felszín kb. 40%-a völgytalp, 40%-a dombsági hátak és lejtők, 20%-a tagolt medence-dombsági orográfiai domborzattípusba tartozik.

A Rakaca-patak genetikai okokra visszavezethetően terjedelmes vízgyűjtő területe aszimmetrikus, a Déli rész fejletlenebb.

A vízfolyás alsó szakasza teraszos.

A tengerszint feletti magasság 154 és 287 m közötti.

Az átlagos relatív relief 55 km/km². Intenzív a talajerózió a Rakacától Délre eső területeken.

1.3. A Rakacai - völgymedence földtani adottságai

A kistáj felszínének közel 70%-át pleisztocén, 10-15%-át pedig paleozóos és pliocén üledékek borítják.

A terület Nyugati részén a paleozóos (devon) mészkövekből és agyagpalából álló rög közel Kelet-Nyugati, határozott tektonikus vonal mentén csatlakozik a Rakaca-völgyhöz.

A regressziós völgy felső szakasza már laza üledékekbe mélyült, itt a vörösbarna lejtő-agyag-nyirok borítás a gyakori.

Jellemző törésirányai a Kelet-Nyugati és az Észak-Déli; ez utóbbiakat a Rakaca futásiránya is jelzi.

Átlagos szeizmicitásértékű terület (6° MS).

A rakacai mészkő (0,8 Mt műrevaló készlet) és a rakacaszendi díszitómészkő (1,7 Mt műrevaló készlet) regionális igények kielégítésére alkalmas.

1.4. A Rakacai - völgymedence éghajlata

Mérsékelt hűvös - mérsékelt száraz éghajlatú kistáj.

Az évi napfénytartalom nem éri el az 1850 órát, nyáron 700 óránál kevesebb ideig süt a nap.

Télen 160-170 óra napsütést élvez a kistáj.

Az évi középhőmérséklet sokévi átlaga, 8,7-8,9 °C, a tenyész időszaké pedig 15,5-15,8 °C. A 10 °C középhőmérsékletet meghaladó napok száma 175, tavaszi átlépésének határnapja április 18, az őszié október 12.

A fagymentes időszak hossza kevesebb, mint 160 nap, még április 25 után és már október 5-7 körül is számíthatunk fagypont alatti lehűlésekre.

A legmelegebb nyári napok maximum hőmérsékletének átlaga 32,3 °C, a téli abszolút minimumoké -15,5 és -15,8 °C közötti.

Kevéssel 650 mm felett várható az évi csapadék mennyisége, s ebből a nyári félévben 420 mm eső hull.

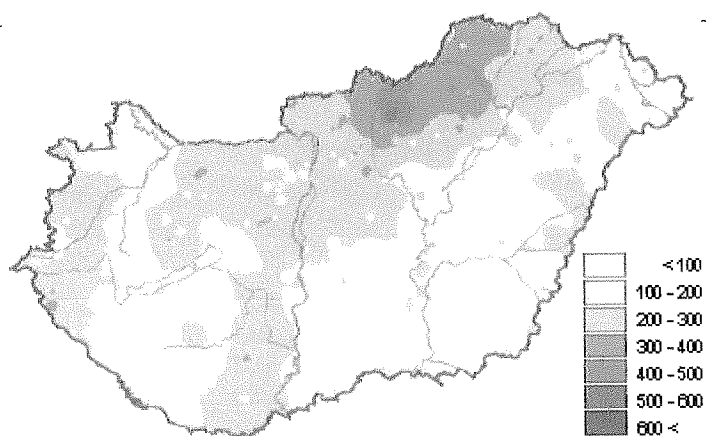
A legnagyobb 24 órás csapadéokra vonatkozóan nincs adat.

Évente mintegy 50 napon át hótakaró borítja a talajt; az átlagos maximális hóvastagság 20 cm.

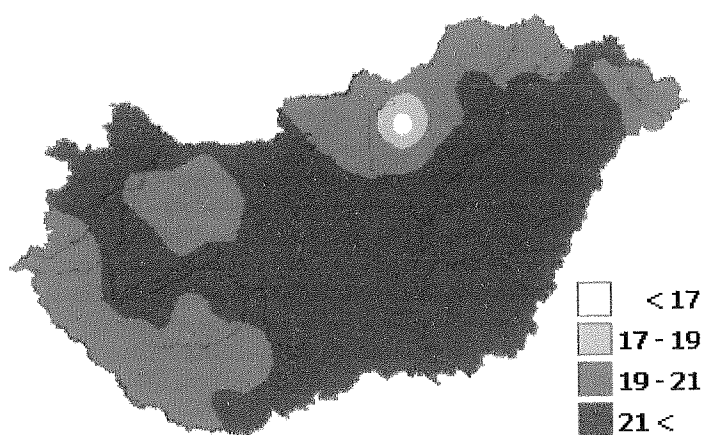
Az ariditási index értéke 1,10 körüli.

Uralkodó szélirány a Ny-i, az átlagos szélsébség 2 m/s körüli.

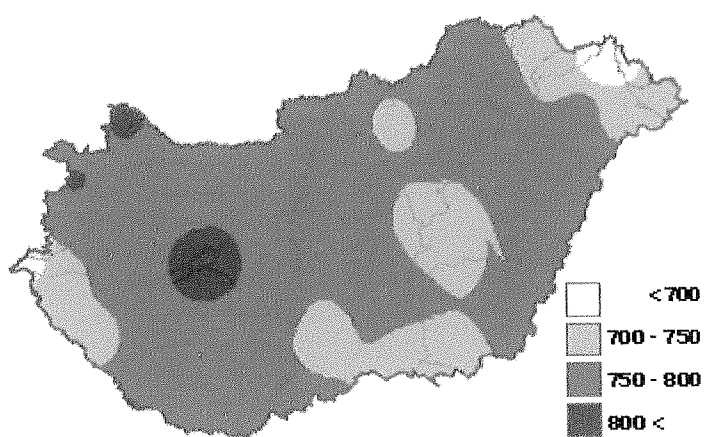
A Ny-i részeken összefüggő erdők vannak, a megművelhető területeken a kevésbé fagyérzékeny mezőgazdasági kultúráknak kedvez az éghajlat.

A csapadékmennyiség eloszlása Magyarországon

Éves átlaghőmérséklet megoszlása Magyarországon

A napos órák éves átlaga Magyarországon
(forrás: www.omsz.hu)

1.5. A Rakacai - völgymedence vízrajza

A Bódvába torkolló Rakaca-patak völgyére terjed ki.

$$L_f=2 \text{ l/s.km}^2; \quad L_t=11\%; \quad V_h=50 \text{ mm.}$$

A meszesi vízmérceállomás adatai szerint a Rakacán az $LKV=10 \text{ mm}$; $LNV=236 \text{ mm}$; $KQ=0,04 \text{ m}^3/\text{s}$; $KÖQ=0,55 \text{ m}^3/\text{s}$; $NQ=50 \text{ m}^3/\text{s}$ volt.

Az adatok egyértelműen utalnak a szélsőséges vízjárásra.

Heves árvizei a hóolvadás és a kora nyári esők idején jellegzetesek.

A völgytalp azonban csak rövid ideig kerül víz alá.

Az árterület benyúlik a mellékpatakok völgytorkolatába is.

Területe $14,3 \text{ km}^2$, amiből $1,7 \text{ km}^2$ belterület, $1,8 \text{ km}^2$ szántó, $10,4 \text{ km}^2$ rét és legelő, $0,3 \text{ km}^2$ erdő.

Intenzív feltöltődés a Rakaca völgytalpán a mellékpatakok torkolata alatt figyelhető meg.

A völgy a Borsodi Regionális vízellátó-rendszer alapvető fontosságát nyert duzzasztott táváról nevezetes, amelynek felszíne 200 ha és $5,5 \text{ mill.m}^3$ vizet tartalékol az ipari vízellátás számára.

Ezenkívül Martonyi mellett van egy 4 ha -os halastó.

Összefüggő talajvízszint csak a völgyekben van, ahol $2\text{-}3 \text{ m}$ között helyezkedik el.

Mennyisége nem számottevő és nitrátos jellege miatt nem igen használható.

Hasonlóan kevés a rétegvíz is.

Az artézi kutak száma is, vízhozama is alacsony.

Részleges közüzemi vízellátás csupán Martonyiban van.

A többi település vízellátása nagyjából ideiglenes jellegű.

A víz készletek elméleti kihasználtsága 50% körüli.

1.6. A Rakacai - völgymedence talajadottságai

A kistájat zömmel nyirokszerű agyagon kialakult agyagbemosódásos barna erdőtalajok borítják (75%).

Mechanikai összetételük agyagos vályog, vízgazdálkodásukra a gyenge vízvezető és a nagy vízraktározó képesség, az erős víztartás jellemző.

Erősen, kisebb részben gyengén savanyúak.

A VII. termékenységi kategóriába tartoznak.

Míthogy az alacsonyabb térszíneket borítják, túlnyomórészt mezőgazdasági területek; erdőszűlségük csupán 7%.

A völgyperem magasabb térszínein rendzina talajok képződtek; területi részarányuk 9%. Ezek a mészkővön kialakult, köves, sekély termőrétegű és emiatt szélsőséges vízgazdálkodású talajok terméketlenek, füves és kopár területek.

A Rakaca-völgy nyers öntéstalajai (16%) agyagos vályog mechanikai összetételűek, vízgazdálkodásuk és termékenységi besorolásuk az agyagbemosódásos barna erdőtalajokéval megegyező.

Töbnyire rét-legelő területek (80%-ban), kisebb részük szántó.

Tájtípológiai összefoglalás

Szubkontinentális, mérsékelt hűvös, mérsékelt száraz területe több kisebb tájtípusra tagolódik.

Központja a Rakaca-patak helyenként ligetes, jobbára fiatal, nyers öntéstalajjal fedett völgymedencékkel és szorulatokkal tagolt teraszos völgye, amely kb. a kistáj 40%-ára terjed ki.

Alacsonyabb részeit rétek és legelők, magasabb szintjeit szántók hasznosítják.

A völgyet két oldalról cseres tölgyes erdőmaradványos, agyag-nyirok lejtőüledéken képződött agyagbemosódásos barna erdőtalaj, eróziós-deráziós völgyekkel tagolt dombság keretezi, amelynek mezőgazdasági hasznosítása uralkodó jellegű.

A völgy Nyugati szakaszának két oldalán paleozós kőzetű, rendzima talajú kis rögcsoport is emelkedik, mintegy 10%-os területű részarányban, amely bokros erdővel, rétjeivel és gyenge szántóival külön típusfáciest képvisel.

Kristályos mészköve korlátozott bányászati hasznosításra is alkalmas.

1.7. A Rakacai - völgymedence élővilága

A terület növényföldrajzi hovatartozása szempontjából a Sajó-völgy kistájjal megegyezik. Potenciális erdőtársulásai a szubmontán égerligetek (*Alnetum glutinosae-incanae*), a keményfás ligeterdők (*Quercus-Ulmetum*), a pannóniai cseres tölgyesek (*Quercetum petraeae-cerris*), a gyertyános kocsánytalan tölgyesek (*Quercus petraeae-Carpinetum*). Megtalálhatók a hegyi kaszálórétek (*Festuca rubrae-Cynosuretum*), valamint a völgyalji mocsárrétek (*Molinietum*).

Jellemző a kígyógyökerű keserűfű (*Polygonum bistorta*), a kockás kotuliliom (*Fritillaria meleagris*), a szélfű (*Mercurialis perennis*), a turbánliliom (*Lilium martagon*) előfordulása. Az erdőművelésbe vont területeken vegyes korú keménylombos és fenyőerdők találhatók. Az összes erdő átlagos évi folyónövedéke 3,2-3,7 m³/ha.

A mezőgazdasági művelés a búza (15-30 q/ha), a rozs (15-25 q/ha), a vöröshere (20-30 q/ha) és a málna (1-5 q/ha) termesztésével jellemezhető.

2. A környezet állapotának bemutatása

A környezet állapotának bemutatásakor figyelembe kell vennünk, hogy a három környezeti elem a levegő, a talaj és a víz egymással szoros kapcsolatban állnak, ezért tisztázunk kell, jelenlegi állapotukat, hogy objektíven tudjunk ítélni, a környezetvédelmi program előkészítése és elkészítése során. A program elkészítésének első lépéseként, a tényfeltárás elősegítéséhez a polgármesteri hivatal előzetesen elküldött állapotfelmérő kérdőívet töltött ki, majd 2004. október 19-én személyes területbejárásra került sor.

A vizsgált település esetében nem minden alkalommal állt rendelkezésre adat, ilyenkor a megyei környezetvédelmi programban leírtak lettek alapul véve.

2.1. A környezeti elemek állapota

2.1.1. Levegő

Egy település levegőtisztasági állapotát az ipar, a közlekedés, a lakosság tüzelési technika és a biológiai eredetű légszennyező anyagok befolyásolják.

A megye korábban az ország jelentősen szennyezett területei közé tartozott, ami az alacsonyabb életszínvonal, az iparosodottság eredménye volt.

A rendszerváltás után néhány, főként ipari eredetű nagy szennyező forrás megszűnése, kapacitás csökkenése, illetve a korszerű ipari és fűtéstechológiák terjedésének eredményeképpen ez a helyzet némiképp javult.

A '90-es évek elejéhez képest mára a kibocsátott légszennyező anyagok eredetét tekintve a közlekedésből és a kommunális energiafelhasználásból eredő szennyező források szerepe megelőzte az ipari szennyezését, másrészt az ólom és a szénmonoxid helyett a nitrogén gázok általi terhelések váltak a vezető légszennyező faktorrá.

Ezek a gázok a nyálkahártyához kötődve helyileg fejthetnek ki izgató, irritáló hatást. Hosszan tartó hatásuk a légcsőhurutok számának növekedését idézheti elő, hatásuk lehet a vérképző rendszerre is.

A fotokémiai szmog keletkezéséhez nagymértékben hozzájárulnak.

A nyilvántartott légszennyező pontforrások száma az 1990-es évek eleje óta minimálisan növekedett ugyan - az 1990-es 2.781-ről az 1999-es 3.160-ra -, ám – részben a hatósági ellenőrzések nyomán megvalósított műszaki fejlesztéseknek köszönhetően – a kibocsátott káros anyagok mennyisége csökken.

A településen ipari üzemek nincsenek – a Polgármesteri Hivatalhoz bejelentés nem érkezett légszennyezéssel összefüggő panasz miatt.

A közutak aszfaltozottak, a forgalmat gyorsan átvezetik.

A mezőgazdasági gépek idényjellegű többletterhelése fordul elő, de ez időszakos probléma és nem ró jelentős terhet a településre.

Az állattartás miatti kellemetlen szagok nem okoznak a településen problémát, panasz nem érkezett a Hivatalhoz.

2.1.2. Felszíni, felszín alatti vizek, ivóvízbázisok

Borsod – Ababúj - Zemplén megyében a jelenlegi felhasználáshoz szükséges felszín alatti vízkészletek rendelkezésre állnak, mennyiségi problémák nem jelentkeznek, csak a termálvizek körében.

A felszín alatti vizek minőségéről megállapítható, hogy a felszín közeli rétegek az egész megyében elszennyeződtek, emberi fogyasztásra alkalmatlanok.

A mélyebb rétegekben a természetes, geológiai eredetű szennyező anyagok mellett (vas, mangán) egyre több helyen megfigyelhető a felszínről érkező ammónium szennyeződés. A felszíni vizek a hatályos szabványok szerint tűrhető és szennyezett kategóriákba tartoznak.

A talajvíz az évek óta folytatott mezőgazdasági munkák következtében ivásra alkalmatlan, mivel nitráttal szennyezett. A településen található fúrt kutak hivatalosan, használaton kívül vannak.

Rakacai víztározó

(forrás: saját)

Rakaca patak

(forrás: saját)

Vízvédelmi szempontból a településrendezés során a településszerkezet minden nemű átalakítását, terület felhasználást úgy kell megtervezni és végrehajtani, hogy annak során a környezeti elemek, azon belül is kiemelt fontossággal a talaj a felszíni és a felszínalatti vizek elszennyeződése kizárható legyen.

Az élő és talajvizek sem közvetve, sem közvetlenül nem szennyezhetők.

A jelenleg érvényben lévő települési szennyeződés érzékenységi besorolás 2005. január 01-ig érvényes, ezt követően, az módosításra kerül.

Vízvédelmi szempontból figyelembe kell venni a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. Törvényben, valamint a a vízhasználatok, csapadékvíz elvezetés, szennyvízkezelés és el-

helyezés rendjét szabályozó **201/2001. (X.25.), 203/2001. (X.26.), 204/2001. (X.26)** illetve **33/2000 (III.17) korm. Rendeletekben** foglalt előírtakat is.

Továbbá figyelembe kell még venni:

- a felszín alatti vizek védelméről szóló **219/2004. (VII.21.) Korm. rendeletet**
- a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló **220/2004. (VII.21.) Korm. rendeletet**
- a vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló **221/2004. (VII.) Korm. rendeletet**

2.1.3. Talaj

Szászfa talaját zömmel nyirokszerű agyagon kialakult agyagbemosódásos barna erdőtalajok borítják (75%).

Mechanikai összetételük agyagos vályog, vízgazdálkodásukra a gyenge vízvezető és a nagy vízraktározó képesség, az erős víztartás jellemző.

Erősen, kisebb részben gyengén savanyúak.

A VII. termékenységű kategóriába tartoznak.

Míthogy az alacsonyabb térszíneket borítják, túlnyomórészt mezőgazdasági területek; erdőszűlségük csupán 7%.

A völgyperem magasabb térszínein rendzina talajok képződtek; területi részarányuk 9%.

Ezek a mészkővön kialakult, köves, sekély termőrétegű és emiatt szélsőséges vízgazdálkodású talajok terméketlenek, füves és kopár területek.

A Rakaca-völgy nyers öntéstalajai (16%) agyagos vályog mechanikai összetételűek, vízgazdálkodásuk és termékenységű besorolásuk az agyagbemosódásos barna erdőtalajokéval megegyező. Többnyire rét-legelő területek (80%-ban), kisebb részük szántó.

2.2. Természet- és táj védelem

Természet- és tájvédelmi szempontból a település egész területe a Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóságának fennhatósága alá tartozik.

A környezetminőség alakulásában és a természeti erőforrásokkal való gazdálkodásban nem csupán az egyes környezeti elemek mennyiségi és minőségi sajátosságai, de ezeknek a táj szintjén megvalósuló komplex rendszerei, kapcsolódásai és folyamatai is lényegesek.

A település tagja a NATURA 2000 programnak, melynek lényege, hogy a védett területek egységes módon kialakítandó európai hálózatának részeit az uniós élőhely és madárvédelmi irányelvek alapján jelölik ki.

A rendelkezésekben felsorolt, az egész Európai Unió területét tekintve jelentős növény és állatfajok, illetve élőhelyek az Európai Unió teljes területén védelemben kell, hogy részesüljenek. Szászfa területén ezek a következő helyrajzi számú területek:
04, 05, 061/1, 063/1a

A 46/1999. (III.18.) Korm. rendelet alapján a hullámtér, mint az ökológiai hálózat szerves és meghatározó része, természeti területként kezelendő.

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény a következő előírásokat teszi a hullámtérrel és a természeti területekkel kapcsolatban:

- 18.§ Természeti terület övezetben új külszíni művelésű bánya nem nyitható
- 22.§ (2c) Természeti területen regionális hulladéklerakó nem jelölhető ki
- 24.§ A hullámtér és nyílt ártér övezet területén beépítésre szán terület nem jelölhető ki

A 21. §(1) Természeti területen a Nemzeti Park engedélye szükséges:

- a gyep és a nádas művelési ág megváltoztatásához
- a gyep, valamint a nád és más vízinövényzet égetéséhez

(2) Természeti területen a Nemzeti Park szakhatósági hozzájárulása szükséges:

- a termőföld más célú hasznosításához, művelés alól kivett terület újrahasznosításához
- a földtani kutatásokhoz
- bányatelek megállapításához
- az ásványi nyers anyag feltárására, kitermelésére, a kitermelés szüneteltetésére, továbbá a bányabezárásra vonatkozó műszaki üzemi tervek és a tájrendezési terv jóváhagyására
- vizekben a halászati ütemtervek jóváhagyásához

(3) Természetes és természet közeli állapotú vizes élőhelyek állapotának megváltoztatásához a Nemzeti Park szakhatósági hozzájárulása szükséges:

- természetes életközösségek (növénytársulások) állapotának megváltoztatására
- vízfolyások vizes élőhelyek partvonalától számított 50 méteren belül meglévő épületek, építmények, létesítmények átépítéséhez, átalakításához, vízi létesítmények, halászati célú hasznosítást szolgáló létesítmények létesítéséhez, kivitelezéséhez

(4) A körzeti vadgazdálkodási terv természeti területet érintő részének jóváhagyásához a miniszter egyeztetése szükséges.

Szászfa községben található természeti területek

Szászfa	046/1
Szászfa	046/2
Szászfa	048
Szászfa	050
Szászfa	032
Szászfa	030
Szászfa	038
Szászfa	066
Szászfa	063/1
Szászfa	065
Szászfa	061/1

Az 1996. évi LIII. Törvény erejénél fogva országos védelem alatt áll valamennyi forrás, láp, barlang, víznyelő, szikes tó, kunhalom, földvár. Területükre az országosan védett természeti területekre vonatkozó természetvédelmi előírások érvényesek.

Szászfa területén az érintett helyrajzi számok: 046/1, 046/2, 06/1, 07/1

Országos védelemre tervezett terület a Csereháti Tájvédelmi Körzet, mely terület Szászfal teljes külterületét magába foglalja.

Egyedi tájértékek:

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. Törvény 6.§ (3) bekezdése alapján egyedi tájértéknek minősül az adott tájra jellemző természeti érték, képződmény és az emberi tevékenységgel létrehozott tájalkotó elem, amelynek természeti, történelmi, kultúrtörténeti, tudományos vagy esztétikai szempontból a társadalom számára jelentősége van.

Szászfal közigazgatási területén megtörtént az egyedi tájértékek előzetes felmérése, melyek jelenleg a következők:

Megnevezés	Fő típus	Pontos helyszín
Harangláb	Kultúrtörténeti	A falu déli részén
Műemlék jellegű Református templom	Kultúrtörténeti	
Emlékmű	Kultúrtörténeti	
Csuszamlás	Földtudományi	Rakaca-patak bal partján, a Kis Kenderföld fölött

A Rakacai - völgymedence sajátos táji adottságai:

A kistáj települései nemzetközi forgalmat is lebonyolító főútvonalakról leágazó alsóbbrendű útvonalhálózatról közelíthetők meg.

A természeti adottságok az intenzív szántóföldi és kertgazdasági területhasznosítás számára jórészt kedvezőtlenek, ill. mérsékelten kedvezőek.

A kistáj üdülési-rekreációs potenciálja - elsősorban a regionális hétvégi kiránduló turizmus számára - a táji szépségen, a Rakacai-víztározón és annak strandolásra is alkalmas partszakaszán alapul.

Mindezeket az adottságokat előnyösen fokozzák a regionális jelentőségű természeti értékek (természetvédelmi terület: Várhegy, növényritkaságok: Szászfa) és a kultúrtörténeti emlékek (XII. , XV. századi román-gótikus alapokon nyugvó barokkizált templomok: Krasznokvajda, Rakacaszend).

A fogadókészség fejlesztésével a területen jelentősebb nagyságrendű regionális üdülési igény elégíthető ki.

Szászfa táji értékeit a következő tényezők veszélyeztetik:

- Építkezések, beruházások és minden egyéb területhasználat esetében a tájba illesztés szempontjainak figyelmen kívül hagyása
- A nagyüzemi mező- és erdőgazdálkodás uniformizáló hatása, monokultúrák kialakítása
- A tájat meghatározó és gazdagító, változatos élőhelyeket biztosító tájelemek (természeti területek, féltermészetes élőhelyek) megszüntetése
- A természet közeli területek úgynevezett túlhasználata, szennyezése, terhelése.
- A természeti területek faj- és fajtaszerkezet átalakulása az emberi tevékenységek hatására, valamint az ezzel együtt járó diverzitás csökkenés
- Adventív, invazív fajok (akác, gyalogakác, sokvirágú napraforgó, japán keserűfű, magas aranyvessző, selyemkóró) megállíthatatlannak tűnő terjedése. A gyomfák, amelyek a gye-

peken ill. a gyepművelési ágakon megjelentek, elsősorban a mezőgazdaságban bekövetkezett gyökeres változás következménye, vagyis a legeltetésre alapozott állattartás megszűnése eredményezi

- A termelési és kommunális hulladékok illegális, valamint - a tájvédelem szempontjait figyelmen kívül hagyó - legális lerakása
- A tájgondozás teljes hiánya
- A kárpótlás nyomán jelentkező, rendkívül nagymértékű területaprózódás és kezelésük irányíthatatlansága

A tájak védelme eddig megoldatlan feladat volt, és részben még ma is az.

Remélhetőleg az **1996. évi a természet védelméről szóló törvény** szabályozása révén egyre hatásosabb lesz a táji értékek védelme.

Ennek irányába mutat a természetvédelmi államigazgatás tájvédelmi hatósági/szakhatósági jog- és feladatkörrel való kiegészítése. **(166/1999. (XI. 19.) Korm. rendelet a tájvédelmi szakhatósági hatáskörbe tartozó engedélyezési eljárásokról)**

2.3. A települési és épített környezet állapota

A közvetlen települési környezet képezi mindennapjaink életterét, nem lehet tehát közböns számunkra, hogy milyen annak állapota.

Az alábbiakban a környezet védelmének általános szabályairól szóló **1995. évi LIII. törvény 47. § (1)** pontja alapján kerül bemutatásra Szászfa jelenlegi állapota.

Az önkormányzat nemcsak a bel – és külterületek tisztaságát kíséri folyamatosan figyelemmel, hanem az elhagyott, beépítetlen területeket is.

A közmunkaprogram keretein belül havonta végeznek ellenőrzéseket és folyamatos tisztítással tartják tisztán a települést.

Szászfa műemlékei
(forrás: saját)

2.3.1. A települési környezet tisztasága

A településnek 3 db belterületi lakó útja van összes hossza 5071 méter.

Szászfa belterületének tisztántartása kielégítő.

A mezőgazdasági idénymunkák idején előfordul a mezőgazdasági gépek úttestre való sárfelhordása, azonban ez nem ró jelentős terhet az Önkormányzatra.

Az Önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a bel –és külterületek tisztaságát is illetve az elhagyott, beépítetlen területeket is, amelyeket a közmunkaprogram keretein belül rendszeresen ellenőriznek és folyamatosan tisztítanak.

A megfelelő megelőző munkának köszönhetően (lakossági kommunális hulladék szállítás anyagi terheinek átvállalása) csak ritkán fordul elő illegális szemétklerakás.

Lomtalanítást nem szerveznek a településen, ezzel elősegítve az illegális hulladéklerakás lehetőségét.

Illegális szemétklerakás Szászfa külterületén

(forrás: saját)

A települési környezet tisztasága növelése érdekében a megelőzésre kell a hangsúlyt helyezni, úgymint a burkolatlan utak szilárd burkolattal történő ellátásával (külterületi utak), köztéri hulladékgyűjtők kihelyezésével, tájékoztató, szemléletformáló kiadványok terjesztésével, lomtalanítás szervezésével.

2.3.2. Kommunális hulladékkezelés

A településen a háztartások rendelkeznek 100 l-es műanyag gyűjtőedénnyel.

Szászfán havonta kb.: 30– 45 m³ szilárd kommunális hulladék keletkezik.

A keletkezett hulladék begyűjtése és elszállítása hetente történik.

Szászfá község szilárd kommunális hulladékának begyűjtését és elszállítását a

Zemplén – Kom Kft (Miskolc, Liszkai út 27.) végzi.

A hulladékok begyűjtését öntömörítős kukás autóval végzik, a begyűjtött hulladékot a miskolci szeméttelre szállítják.

A hulladék begyűjtésének és elszállításának költségeit teljes egészében az Önkormányzat állja.

Nincs jelentős illegális hulladéklerakás a településen, sem a bel, sem a külterületen.

Ipari hulladék nem keletkezik a településen, külső forrásból sem kerül be hulladék a településre.

A háztartásokban keletkező veszélyes hulladékok rendszeres szelektív gyűjtése és kezelése nem megoldott.

Ezen hulladékok jelentős része a kommunális hulladéklerakón kerül szabálytalan lerakásra.

Egyéb veszélyes hulladék még az elhullott állati tetem, mely a településen elenyésző mennyiségű, azok szállítását és elhelyezését a szikszói SZATEV Rt végzi.

A szolgáltatóval nincs szerződése az Önkormányzatnak, a szolgáltatást a lakosok egyéni-
leg veszik igénybe.

Azonban figyelembe véve azt a tényt, hogy az elmúlt években nem történt állati tetem szállítás, feltételezhető, hogy azokat a lakók saját kiskertjeikben ásták le.

Szászfá község belépett a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei ISPA programba.

A település céljai között szerepel a szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása, ezt elősegíti a kis lélekszám, a könnyű ellenőrizhetőség, és a biológiailag lebomló hulladék háznál történő komposztálása, melynek alapja a mezőgazdasági háttér.

A 2000. évi XLIII. Törvény 35. § 1. bekezdése értelmében Szászfa község Hulladékgazdálkodási Tervének készítése folyamatban van.

Hulladék felügyeleti szempontból **figyelembe kell venni** a hulladékgazdálkodásról szóló **2000. évi XLIII. Törvény 21. § 4. bekezdését**, mely lehetőséget teremt a közszolgáltatás területén begyűjtőhelyek (hulladékgyűjtő udvar, gyűjtőpontok) létesítésére és működtetésére is, illetve a veszélyes hulladékokkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló mód. **98/2001. (VI.15) Korm. Rendelet** előírásait, továbbá a települési hulladékkal kapcsolatos tevékenységek végzésének feltételeiről szóló **213/2001. (VI.15.) Korm. Rendelet** előírásait.

Továbbá figyelembe kell még venni:

- a csomagolásról és a csomagolási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló **94/2002. (V.5.) Korm. rendeletet**
- a települési szilárd hulladék kezelésére szolgáló egyes létesítmények kialakításának és üzemeltetésének részletes műszaki szabályairól szóló **5/2002. (X.29.) KvVM rendeletet**
- az állati hulladékok kezelésének és hasznosításukkal készült termékek forgalomba hozatalának állat-egészségügyi szabályairól szóló **71/2003. (VI.27.) FVM rendeletet**
- a bio hulladék kezeléséről és a komposztálás műszaki követelményeiről szóló **23/2003. (XII.29.) KvVM rendeletet**
- az építési és bontási hulladék kezelésének részletes szabályairól szóló **45/2004. (VII.26.) BM-KvVM együttes rendeletét**

- a hulladékká vált gépjárművekről szóló **267/2004.(IX.23.) Korm. rendeletet**
- az elektromos és elektronikai berendezések hulladékainak visszavételéről szóló **264/2004. (IX.23.) Korm. rendeletet**

Az Önkormányzatnak törekednie kell évente legalább egy alkalommal lomtalanítás megszervezésére, továbbá a 2000. évi XLIII. Törvény 56. § 1. bekezdés értelmében kell meg szervezni a településen a szilárd hulladékkezelési közszolgáltatást, melynek időpontja 2003. január 01. volt.

2.3.3. Kommunális szennyvízkezelés, - gyűjtés, - elvezetés, - tisztítás

A 213/2001. (XI. 14.) Korm. rendelet alapján települési folyékony hulladék az a szennyvízelvezető hálózaton, illetve szennyvíztisztító telepen keresztül el nem vezetett szennyvíz, amely emberi tartózkodásra alkalmas épületek szennyvíztároló létesítményeinek és egyéb helyi közműpótló berendezéseinek ürítéséből, a nem közüzemi csatorna- és árokrendszerekből, valamint a gazdasági, de nem termelési, technológiai eredetű tevékenységből származik.

A településen nincs szennyvízhálózat, így a lakosok egyedi szennyvízszikkasztókban gyűjtik a szennyvizet, melynek elszállításáról saját maguk gondoskodnak.

A szippantásra és szállításra vonatkozóan nincs szerződése az Önkormányzatnak egyik szolgáltatóval sem, a szolgáltatás igénybevételéről a lakosok egyénileg gondoskodnak.

Szászfő, Krasznokvajda község Önkormányzat saját szippantó autójával végzi a folyékony kommunális szennyvíz gyűjtését.

Nem áll rendelkezésre adat arra vonatkozóan, hogy a szippantott szennyvizet melyik szennyvíztelepre szállítják

A legközelebbi szennyvíz telep Szikszón található, melyet a SZATEV Rt. Üzemeltet.

A házi szennyvízszikkasztó rendszer önmagában egy teljesen elfogadható technológia, azonban a legtöbb esetben problémát jelent az, hogy a szennyvízszikkasztó oldal és fenék falának szigetelése nem vízzáró, így nem akadályozza meg a felszín alatti vizek folyékony hulladékkal történő szennyezését.

Meg kell még említeni a háziállattartásból származó, állati ürülék talajba történő beszivárgását, amely nitrát, nitrit és foszforformákkal szennyezi a felszín alatti vizeket.

A településnek törekednie kell a szennyvízhálózat kiépítésére, a szippantott szennyvíz mennyiségének csökkentésére, valamint a nem megfelelő szennyvízgyűjtő aknák felszámolására.

A szennyvízhálózatra történő rácsatlakozási arány növelését országosan a talajterhelési díj bevezetése hivatott elősegíteni. Ennek érvényesítésére az önkormányzatnak – a környezet-terhelési díjról szóló **2003.évi LXXXIX. Törvény** alapján- kötelező jelleggel helyi rendeletet kell a későbbiekben alkotnia.

Figyelembe kell továbbá venni:

- a felszín alatti vizek minőségének védelméről szóló **33/2000.(III.17) Korm. rendeletet**
- Borsod – Abaúj - Zemplén megye Szennyvíz elhelyezési koncepcióját
- a közműves ivóvízellátásról és szennyvízelvezetésről szóló **38/1995.(IV.5.)Korm. Rendelet, és az azt módosító 37/1999.(II.26.) Korm. rendeletet**

A 2000. évi XLIII. Törvény 56. § 1. bekezdés értelmében a településen a folyékony hulladékkezelési közszolgáltatást meg kellett szervezni, melynek időpontja 2003. január 01. volt.

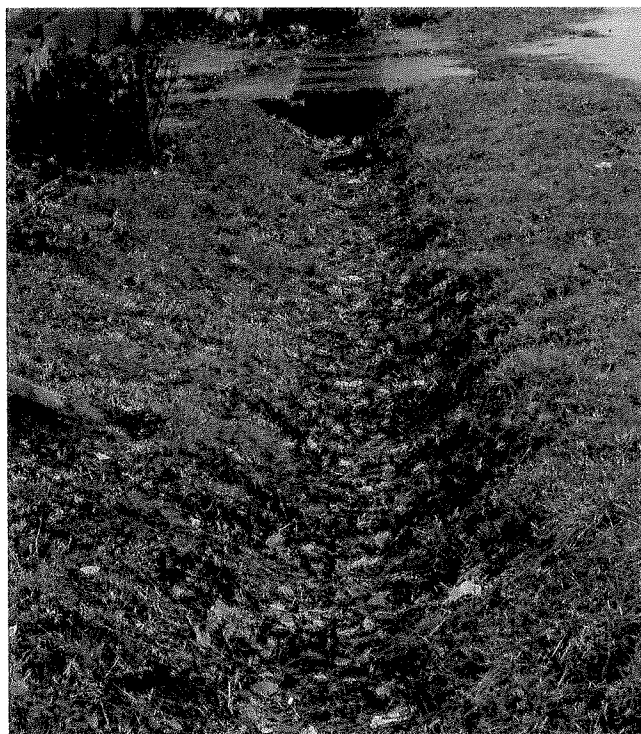
2.3.4. Csapadékvíz elvezetés

A község csapadékvíz elvezető rendszere többségében nyílt, felszíni földmedrű csatorna-rendszer.

A csatornák kiépítettsége a település belterületén 100 % -os, a külterületen lévőkről nem áll rendelkezésre adat.

A meglévő csapadékvíz elvezető csatornák közel 30%-a felújításra szorul.

A környezeti előírásokat is kielégítő normatív célkitűzések megfogalmazása során vízvédelmi szempontból figyelembe kell venni a vízgazdálkodásról szóló módosított **1995. évi LVII. Törvényben**, valamint a vízhasználatok, **csapadékvíz elvezetés**, szennyvízkezelés és elhelyezés rendjét szabályozó **201/2001.(X.25), 203/2201. (X.26.), 204/2001 (X.26.)** ill. **33/2000. (III.17.) Korm. rendeletekben** foglaltakat.

Csapadékvíz elvezető csatorna
(forrás: saját)

A csatornák csak a folyamatos ellenőrzés és karbantartás mellett funkcionálhatnak tökéletesen, mely feladatok elvégzése jelenleg is a helyi közmunkaprogram részét képezik, azonban a helyi források szűkössége miatt az árokrendszer felújítása, illetve a további árokrendszer kiépítése csak pályázatok útján valósítható meg.

2.3.5. Ivóvízellátás

A településen a **GW Borsodvíz Rt** (Miskolc, Tömösi út 2.) szolgáltatja az ivóvizet, a Krasznokvajda községben lévő hidroglóbuszról.

A vezetékes ivóvízhálózat kiépítettsége 100 % -os, a rákötések száma mindössze 20 % -os (18 db) e mellett a településen 8 db közkifolyó található.

A községben bejelentett fűtő kút nem található, azonban a közüzemi hálózatra történő meglehetősen alacsony rákötési arány alapján feltételezhető, hogy több is található a településen.

A mérési adatok alapján a magas vas, mangán és nitrát tartalom miatt azonban ezeket használaton kívül kellene helyezni.

2004. április 12-én a Fő úton található **közkifolyóról vett vízminta alapján** a bakteriológiai eredmények a következők: Coliform szám - 0, Escherichia szám - 0, Enterococcus szám - 0, Pseudomonas szám - 0, Klorid tartalom 5,1, Ammónia tartalom 0,21, Mangán tartalom 9, **a mintavételkor a víz színtelen, szagtalan volt, tehát a minősítése megfelelő.**

A jelenlegi vízmű szolgáltató az elmúlt években a meglévő vízmű hálózaton semmilyen fejlesztést nem eszközölt, csak a szükséges karbantartási munkálatokat végezték/végzik el.

A község területe a Rakaca vízgyűjtő része, ezért fokozottan figyelembe kell venni a **123/1997. (VII.18.) Korm rendeletben** foglaltakat.

Az ivóvízellátást szolgáló vízi létesítmények védelméről szóló **123/1997 (VII.18.) Korm. rendeletet.**

Az ivóvíz minőségi követelményeiről és az ellenőrzés rendjéről szóló **201/2001.(X.25.) Korm. rendeletet.**

Az Önkormányzatnak meg kell alkotnia a helyi közszolgáltatási rendeletet, a település vízgazdálkodására vonatkozóan.

2.3.6. A lakossági és közszolgáltatási (vendéglátás, településüzemeltetés, kiskereskedelem) eredetű zaj-, rezgés- és légszennyezés elleni védelem

A lakossági eredetű, valamint a szolgáltató tevékenységből származó zaj, rezgés és a légszennyezés települési szinten nem jelentős, ilyen jellegű panasz az önkormányzathoz nem érkezett. A közlekedésből eredő zaj, rezgés és levegőszennyezés szintén nem jelentős, így nem okoz különösebb gondot a településen.

Zajvédelmi szempontból a módosított **12/1983.(V.12.) MT rendelet 4.§ (1) bekezdésben** foglaltak az irányadók.

Levegőtisztaság védelmi szempontból a területen kizárólag olyan tevékenység folytatható, és olyan építmények helyezhetők el, amelyek légszennyező anyag kibocsátása, légszennyezettségre gyakorolt hatása a módosított **21/2001. (II.14.) sz. kormányrendelet** előírásait teljesíti, környezetveszélyeztetést nem okoz.

A **mezőgazdasági termelés során keletkező növényi hulladékok** nyílttéri, valamint hagyományos energia termelő berendezésekben történő égetése, a nem védett, ill. a helyi védelem alatt álló területeken a nádas és más vízinövények égetése, a tarlóégetés vonatkozásában is a módosított **21/2001.(II.14) kormányrendelet** előírásai szerint kell eljárni.

Helyhez kötött diffúz légszennyező forrásnál az ingatlan tulajdonosa, kezelője, illetve használója köteles- a diffúz levegőterhelés elkerülése érdekében- az ingatlan rendszeres karbantartásáról és tisztántartásáról gondoskodni a módosított **21/2001.(II.14) kormányrendelet 10§-a** értelmében.

A **háztartásban, kis mennyiségben keletkező papírhulladék**, veszélyesnek nem minősülő fahulladék háztartási tüzelőberendezésben történő égetése külön engedély nélkül végezhető a **21/2001.(II.14) kormányrendelet 11§-a** értelmében.

Az állattartással kapcsolatosan a 21/2001. (II. 14.) sz. Kormány Rendelet értelmében bűzzel járó tevékenység során az elérhető legjobb technika alkalmazásával meg kell akadályozni, hogy a lakosságot zavaró bűz kerüljön a környezetbe.

Az elérhető legjobb technika alkalmazását, az egyedi határértéket, illetőleg a lakosságot zavaró bűzzel járó tevékenység korlátozását vagy betiltását a közegészségügyi hatóság állásfoglalása alapján a környezetvédelmi hatóság hatósági határozatban írja elő.

Az állattartás e rendelet alapján történő engedélyezése, korlátozása, vagy eltiltása a Polgármesteri Hivatal Jegyzőjének hatáskörébe tartozik.

2.3.7. Helyi közlekedésszervezés

SZÁSZFA településen keresztül haladó alsóbbrendű út, közúti terhelése nem jelentős.

Vasút vonal nem érinti a települést.

A közúti tömegközlekedési igényeket a Borsod Volán Rt. autóbuszai elégítik ki.

A buszmegállók rendelkeznek kialakított le- és felszállóhelyekkel.

Jelenleg nincsenek buszmegálló öblök, azonban közlekedés biztonsági szempontból indokolt lenne a kialakításuk.

Fedett autóbuzsmegálló

(forrás: saját)

A közúti forgalomból származó zaj, rezgés-, por-, és a levegőszennyezés mérséklésére szükség lenne az utak mentén az úttest és a lakóházak között por-, zaj-, levegőszűrő fa-, illetve cserjesor létesítésére.

A **gyalogosforgalom** rendezett átvezetését biztosítani kell különösen a településközpontban. A **járdarendszer** hiányos és a meglévők is felújításra szorulnak.

A gyalogos közlekedés megkönnyítésére azonban, az utak mentén fontos a kiépítésük.

Nem jelentős a kerékpárforgalom, azonban hosszútávon szükséges a közutak mellett egy kerékpárút, illetve kerékpársáv kiépítésére.

A rövid távú tervek közt kell meghatározni az úthálózat felújításával összhangban, az autóbusz öblök és a burkolt, fedett le és felszálló helyek kialakítását.

2.3.8. Az energiagazdálkodás

A fűtésre, világításra, közlekedésre és az élet egyéb más területein igénybe vett energiát túlnyomórészt környezeti erőforrásokból nyerjük, és felhasználásuk melléktermékei is a környezetbe kerülnek.

Rendkívül fontos, hogy a rendelkezésre álló készülékekkel fenntartható módon gazdálkodjunk, az energiát hatékonyan és takarékosan használjuk, környezetünket minél csekélyebb mértékben szennyezzük.

Szászfa Község elektromos energiaellátása a jelenlegi igényeket kielégíti.

Nagyobb fogyasztó az Önkormányzat által működtetett intézmény (Polgármesteri Hivatal).

Szászfán a villamosenergia-hálózat kiépítettsége 100%-os.

A köztéri világítás korszerűsítése érdekében és költségtakarékossági szempontokat figyelembe véve a köztéri lámpatestekben energiatakarékos izzók vannak.

Gázszolgáltatás nincs a településen, jellemző tüzelési forma a vegyes tüzelésű kazánokban a szén és a fa.

Célul kell kitűzni a gázprogram megvalósítását, a fosszilis energiahordozók használatának csökkentését, a megújuló energiaforrások részarányának növelését.

Éppen ezért a jövőben figyelmet kell fordítani a megújuló energiaforrások felkutatására és megvalósíthatóságára (pl.: napenergia, szélenergia stb.).

Az Önkormányzatnak meg kell alkotnia a helyi közszolgáltatási rendeletet, az energiagazdálkodásra vonatkozóan.

2.3.9. A zöldterület-gazdálkodás

Szászfá nem tartozik azon települések közé, ahol a környezetvédelmi szennyezettség úgynevezett visszafordíthatatlan károkat okozott volna.

Szászfán viszonylag nagy a zöld területek aránya, gondozásukról is az Önkormányzat gondoskodik, ide tartozik még a növényvédelem is (fakivágások, gallyazások, növény-pótlás), a porták előtti részek az Önkormányzat tulajdonában vannak, de ezen területek gondozását a lakóházak tulajdonosai végzik.

A településen nincs közpark, sportpálya és játszótér sem.

Szászfá látképe

(forrás: saját)

A **Település Rendezési Terv** megfelelő tervrészeibe be kell építeni a természet, az erdő és a vad védelméről szóló jogszabályokat (az 1996. évi LIII., LIV., illetve LV. törvényeket), valamint a tájvédelmi kormányrendeletet (a 166/1999. (XI. 19.) kormányrendeletet) azzal a megjegyzéssel, hogy azok előírásait mindenkor be kell tartani

Annak érdekében, hogy Szászfa természeti értékei a legkevésbé sérüljenek, célszerű a zöldterület gazdálkodással kapcsolatos tevékenységeket, a településen illetékes természetvédelmi szervezet, a Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság általános előírásainak, javaslatainak szem előtt tartásával megvalósítani

- Természetvédelmi szempontból kívánatos lenne a jelenleg még gyeperő, rét, legelő, mocsár művelési ágként nyilvántartott területeken a fenti művelési ágak megtartása, illetve ezeken a területeken a hagyományos módszerekkel történő, művelési ágnak megfelelő gazdálkodás fennmaradása. A szántókkal érintkező gyepterületek mellett fokozottan vigyázni kell, hogy a gyepek ne kerüljenek szélről fokozatosan beszántásra.
- Azoknak a hosszabb ideje felhagyott szántóföldeken, ahol a természetes szukcesszióknak köszönhetően természet közeli gyepek, erdők alakultak ki, javasolt a művelési ág megváltoztatása és a kialakult állapotoknak megfelelő extenzív mezőgazdálkodás vagy erdőgazdálkodás.
- A nagyobb kiterjedésű parlagföldeket, erdőtelepítésre is fel lehet használni. Új erdők telepítését parlagokon, szántókon, meddőhányókon, roncsolt felszíneken, illetve a természetvédelmi szempontból nem értékes gyepeken tartja elfogadhatónak. Nem erdőművelési ágú természeti területeken, nedves völgyalji gyepeken az erdőtelepítés nem javasolt. Minden esetben törekedni kell az adott termőhelyi adottságoknak megfelelő igényű, őshonos fajok használatára.
- Az engedély nélkül kialakított homok, kavics, sóder, kő kitermelésére létesített anyag nyerőhelyek környezetükben tájsebekként jelennek meg, területükön előbb-utóbb megjelennek a szemétkupacok, kitűnő megtelepedési lehetőséget biztosítva ezáltal az invazív növényfajoknak. Az ilyen anyagkitermelést meg kell akadályozni, a tájsebeket a táj jellegének megfelelően rendezni kell. A rendezés során ki figyelemmel kell lenni arra,

hogy az anyag nyerőhelyen esetleg megtelepedett védett növények és állatoknak, a rendezés ne okozzon kárt.

- Új nyomvonalas létesítmények nyomvonalát úgy kell megtervezni, hogy az már meglevő más nyomvonalas létesítményekkel együtt fusson és az érintett területek megőrzését, kezelését minél kevésbé befolyásolja.
- Gyümölcsösök telepítése során a nagyüzemi gyümölcsösök helyett a kisebb táblákra osztott, erdősávokkal vagy rétekkel, kaszálókkal tagolt gyümölcsösök létesítése helyezendő előtérbe.
- A gazdálkodást a felszíni és felszín alatti formakincs, a természetes élővilág maradandó károsodása, a védett élő szervezetek, életközösségek tömeges pusztulása, biológiai sokféleségük számottevő csökkenése nélkül kell végezni.
- A vízfolyások és tavak természetes és természet közeli állapotú partjait - a vizes élőhelyek védelme érdekében - meg kell őrizni. A vízepítési munkálatok során a természetkímélő megoldásokat kell előnyben részesíteni.
- A termőföld hasznosítása, illetve a hasznosításra alkalmatlan területek használata, igénybevétele, meliorációs tervek készítése és végrehajtása, egyéb mezőgazdasági tevékenységek folytatása, valamint a vízgazdálkodás és a vízrendezés során a természetes és természet közeli állapotú vízfelületeket, nádasokat és más vizes élőhelyeket, valamint a mezőgazdasági termelés számára kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek természetes növényállományát meg kell őrizni.
- A talaj termékenységet befolyásoló vegyi anyagok, növényvédő szerek, bioregulátorok és egyéb irtószerek természeti területen történő felhasználása - külön jogszá-

bályban foglaltak szerint - csak indokolt esetben, talajvizsgálatok eredményeire alapozva, természetkímélő módon történhet.

- A természetes és természet közeli állapotú vizes élőhelyen, a természeti értékek fennmaradásához, a természeti rendszerek megóvásához, fenntartásához szükséges ökológiai vízkészletet mesterséges beavatkozással elvonni nem lehet.
- Az ökológiai célú vízkészlet mértékét a területileg illetékes vízügyi hatóság - az igazgatóság szakhatósági hozzájárulásával - állapítja meg. ökológiai célú vízkészlet megállapítását az igazgatóság is kezdeményezheti.
- Tilos a természetes és természet közeli állapotú vízfolyások, vizes élőhelyek partvonalától számított 1000 méteren belül - a vízkárelhárításhoz szükséges vegyi anyagok kivételével - a külön jogszabályban meghatározott, a vizekre és a vízben élő szervezetre veszélyes vegyi anyagok kijuttatása, elhelyezése.

2.3.10. A feltételezhető rendkívüli környezetveszélyeztetés elhárításának és a környezetkárosodás csökkentésének településre vonatkozó feladatai

A természeti és környezeti katasztrófák világszerte tapasztalható megszaporodása (illetve ezen események fokozott szerepeltetése a médiában) mára már kiemelt társadalmi érdeklődést irányított a környezetbiztonságra.

Ennek is köszönhető, hogy elfogadásra került a hosszabb idő óta várt katasztrófa törvény **(1999. évi LXXIV. törvény)**.

Ez alapján a katasztrófavédelmi igazgatóságra hárul a környezetbiztonsági feladatok döntő része.

A potenciális veszélyforrások néhány elemét egyes önállóan tárgyalt tényezőnél érintettük (belvíz, vízszennyezések, hulladékok, stb.), több azonban sajátos figyelmet érdemel.

A belvízveszély előfordulása a leginkább fenyegető tényező, a terület földtani viszonyai miatt.

Az elmúlt években egyre több intézkedést hajtottak végre, hogy csökkentsék a belvízveszélyt (pl.: csapadékvíz elvezető csatornák létesítése és folyamatos karbantartása).

2.4. Az emberi egészség alakulásának környezeti összefüggései

Az ember és környezete szoros kölcsönhatásban áll egymással, ezért a környezeti károsodások a legtöbb esetben az emberi egészségre is kihatnak.

Az 1991. évi XI. törvény értelmében az Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat feladata, hogy időről-időre az illetékeségi területén lévő lakosság egészségi állapotát, az arra ható tényezőket ismertesse az Önkormányzattal.

A település levegőtisztasági állapotát a közlekedés, a lakosság tüzelés technikája, és a biológiai eredetű légszennyező anyagok is nagyban befolyásolják.

A földutak szilárd burkolattal történő lefedése, az út menti zöldfelületű védősávok létrehozása hozzájárul az ülepedő por, illetve a rezgés és zaj ártalom csökkentéséhez.

A biológiai eredetű szennyezők közül legjelentősebb a parlagfű és egyéb gyomok allergizáló hatása, védekezni ellenük a hatékony irtással lehet.

Por- és zajszennyezést csökkentő erdősáv

(forrás: www.szszbmo.hu)

2.5. Épített környezet

A települési épített környezet állapotát jellemző tényezők:

- az épületek állapota, a települési infrastruktúra és a köztisztaság helyzete
- az iparból és közlekedésből adódó légszennyezés
- a közterületek állapota
- a települési zöldfelület aránya

Mivel a megye települései, így Szászfa is nagyrészt elvesztették hagyományos arculatukat, így a népi építészet jeleit sajnos csak nyomokban lehet megtalálni.

Az eredmény sok település esetében az igen vegyes utcakép kialakulása.

Az épített környezet minőségét befolyásoló további tényezők a lakások, középületek, közterek, műemlékek és műemléki környezetek állagromlása, a kereskedelmi és reklám célú táblák, dekorációk elszaporodása.

A „belterületi” épített környezet védelméről a **Helyi Szabályozási Terv** gondoskodik, szabályozási, tilalmi előírásokkal, továbbá a védettségek rögzítésével.

SZÁSZFA utcaképe

(forrás: saját)

Szorgalmazni kell a településképbe illeszkedő, a hagyományos építészeti stílusokkal összhangban lévő építészeti terveket, a tervek szakmai véleményezését.

Továbbá nagyon fontos még a zöldfelületekkel való tervszerűbb, szakszerűbb gazdálkodás.

3. Szászföld Község SWOT-analízise

A Környezetvédelmi Programnak tartalmaznia kell egy a marketing tudomány területéről már jól ismert értékelési rendszert, a SWOT-analízist, amely a település környezeti állapotával kapcsolatos erősségeket, gyengeségeket, a környezet minőségére javasolt intézkedéseket és az ezzel kapcsolatos veszélyeket tartalmazza.

Erősségek

- a településen a belterületi utak burkoltak;
- a hulladékhelyzet sokat javult, rendszeres a hulladékszállítás;
- a település vezetése többnyire a környezetvédelmi célú fejlesztések elkötelezett híve, szervezett a környező települések közötti együttműködés;
- igen változatos természeti és kulturális értékek találhatók a térségben.

Gyengeségek

- Szászföld jelentősebb vállalkozás nem működik
- jelentős a potenciálisan belvízveszélyes területek aránya;
- a talajvíz magas vas, mangán és nitrát tartalma a biogazdálkodás ellen hat;
- országon belüli periférikus fekvés;
- a rendelkezésre álló vízkészletek szennyezésének kockázata jelentős;
- jelentősek az infrastrukturális elmaradások (folyékony települési hulladék, gáz hálózat) esetében;
- tájidegen, allergiás megbetegedést okozó növények találhatók a térségben;
- kiporzási probléma felmerülése

Lehetőségek

- az adottságokra alapozott környezetkímélő gazdálkodás (pl. gyümölcstermelés) jó piaci lehetőségekhez juthat az EU-ban.
- a regionális együttműködések keretében a környezet állapotát előnyösen érintő beruházásokra pályázatok útján támogatások szerezhetők;
- a védett természeti és kulturális értékek vonzó célpontjai lehetnek a falusi és az ökoturizmusnak.

Veszélyek

- a hulladékgazdálkodás és a szennyvízkezelés jelenlegi hiányosságai mind a felszínalatti vizekre, mind a talajokra nézve hosszabb távon súlyos károsodást jelenthetnek;
- a belvízvédelmi fejlesztések elmaradása jelentős veszélyforrást állandósítana;
- a vízügyi fejlesztések elmaradása főként belvízproblémákat okozhat;
- a vízháztartási problémák a jelenlegi helyzetenél is komolyabban sújthatják a térség mezőgazdaságból élő lakóit;
- a térség kisebb településeinek gazdasági lemaradása akadályozza az infrastrukturális fejlesztéseket.

4. A környezeti elemek, a települési és épített környezet védelme és az önállóan kezelt hatótényezők

4.1. Levegő tisztaságvédelem

Szászfa levegő tisztaságvédelmének megteremtése érdekében az alábbi stratégiai jelentőségű tevékenységekre, intézkedésekre van szükség:

- Mezőgazdasági utak javítása (*portalanított, szilárd burkolatú utak*)
- Biológiai allergének elleni rendszeres védekezés, pollenkibocsátó növények irtása
- Külterületen mezővédő erdősávok, fasorok létesítése
- A belterületen lévő útszakaszokon por, zaj és szennyezett levegő elleni védekezés és védelem
- A tevékenységek rendszeres ellenőrzése

4.2. Vizek védelme

Szászfa vízvédelmének megteremtése érdekében az alábbi stratégiai jelentőségű tevékenységekre, intézkedésekre van szükség:

- A meglévő ipari, szolgáltató, mezőgazdasági tevékenységek, építkezések felülvizsgálata, a szükséges engedélyek megléte, és a benne foglaltaknak való megfelelés szempontjából
- A helyes mezőgazdasági gyakorlat előírásainak alkalmazása
- Szennyvíztisztító telepítése és a csatornahálózatra való rákötések előírása, a hálózatra nem csatlakozók szennyvízelhelyezésének ellenőrzése
- A települési illegális hulladéklerakás megelőzése, rendszeres ellenőrzésekkel
- A tevékenységek rendszeres ellenőrzése

4.3. Földvédelem

Szászfai földvédelmének megteremtése érdekében az alábbi stratégiai jelentőségű tevékenységekre, intézkedésekre van szükség:

- A helyes mezőgazdasági gyakorlat előírásainak betartása
- Állattartás, állattartó telepek kialakításának, működésének szabályozása
- Mezővédő erdősávok, fasorok kialakítása, defláció megakadályozása
- A tevékenységek rendszeres ellenőrzése

4.4. A települési környezet védelme

Szászfai települési környezetvédelmének megteremtése érdekében az alábbi stratégiai jelentőségű tevékenységekre, intézkedésekre van szükség:

- Közterületek, zöldfelületek rendben tartása, tájékoztató táblák kihelyezése, pótlása
- Környezeti szempontok figyelembevétele a településkép kialakításakor
- A települési illegális hulladéklerakás megelőzése rendszeres ellenőrzésekkel
- A tevékenységek rendszeres ellenőrzése

4.5. Az emberi egészség védelmének környezeti vonzatai

Szászfai emberi egészség védelmének megteremtése érdekében az alábbi stratégiai jelentőségű tevékenységekre, intézkedésekre van szükség:

- Az ivóvíz higiénés feltételeinek biztosítása, vízszennyezések megelőzése
- Allergiás betegséget okozó pollen kibocsátó növények elleni rendszeres védekezés
- Az állattartási rendelet megalkotása és szigorú betartatása
- A tevékenységek rendszeres ellenőrzése

4.6. Az épített környezet védelme

Szászfai épített környezetének védelmének megteremtése érdekében az alábbi stratégiai jelentőségű tevékenységekre, intézkedésekre van szükség:

- A települések meglévő építészeti örökségeinek (műemlékek, műtárgyak, emlékművek) karbantartása
- A csapadékvíz elvezető rendszer karbantartása
- A tevékenységek rendszeres ellenőrzése

4.7. Hulladékgazdálkodás

Szászfai hulladékgazdálkodásának megteremtése érdekében az alábbi stratégiai jelentőségű tevékenységekre, intézkedésekre van szükség:

- A települési illegális hulladéklerakás megelőzése rendszeres ellenőrzésekkel
- Szelektív hulladékgyűjtés megvalósítása
- Az építési hulladék elhelyezés ellenőrzési rendszerének kialakítása
- A tevékenységek rendszeres ellenőrzése

4.8. Környezetbiztonság

Szászfai környezetbiztonságának megteremtése érdekében az alábbi stratégiai jelentőségű tevékenységekre, intézkedésekre van szükség:

- Az Önkormányzat szakmai felkészültségének tartós javítása
- Komplex vízgazdálkodási, vízvédelmi programok kidolgozása, vízminőségi monitoring fejlesztése

- Újabb építkezési engedélyek kiadásának megszüntetése illetve erős korlátozása, szigorú műszaki feltételekhez kötése
- Környezetkímélő, a termőhelyi feltételekhez alkalmazkodó földhasználat és mezőgazdasági technológia megvalósítása
- Törekedni a települési hulladékok gyűjtésének, szállításának, szakszerű elhelyezésének és/vagy újrahasznosításának megvalósítására
- Egészséges lakóhelyet biztosító és a településképet kedvezően befolyásoló helyi tervek, programok készítése, ezek megvalósítását segítő rendeletek, intézkedések meghozatala
- A tevékenységek rendszeres ellenőrzése

4.9. Zaj és rezgésvédelem

Szászfa zaj és rezgésvédelmének érdekében az alábbi stratégiai jelentőségű tevékenységekre, intézkedésekre van szükség:

- Zajvédelmi követelmények meghatározása, Önkormányzati rendeletben
- A zajforrások hangszigeteltetése, vagy az adott terület erdősávokkal történő körbevétele
- Zajvédő fa és cserjesorok ültetése az utak mentén
- A tevékenységek rendszeres ellenőrzése

5. A Szászfa község megfelelő környezeti állapotának eléréséhez, megtartásához szükséges

intézkedések

Az 1995. évi LIII. Törvény 58.§ -a értelmében az Önkormányzatnak környezetvédelmi alap létrehozására van lehetősége, a környezetvédelmi feladatok finanszírozására.

Környezeti elemek	Időtáv	Elvégzendő feladat	Cél	Forrás	Határidő	Költség (millió/év)	Felelős
<i>Felszíni és felszín alatti vizek</i>	Rövidtáv	Folyóvizek, vízállások és partjaik karbantartása a természeti értékek károsítása nélkül.	Felszíni és felszín alatti vízminőség védelem	Vízügyi Célirányzat KÖVICE, Önkormányzat	folyamatos	0,4-0,8	Képviselőtestület
	Rövidtáv	Csapadékvíz levezető árkok karbantartása a természeti értékek károsítása nélkül		Közmunka program, Címzett támogatások	folyamatos	0,5-0,8	Képviselőtestület
	Középtáv	Szennyvíztisztító építése		Címzett támogatások, Vízügyi célirányzat	2008. dec. 31.		Önkormányzat
	hosszútáv	Szennyvízszikkasztás megszüntetése, lakossági csatornahálózat kiépítése		Vízügyi Célátmozgató, Lakossági hozzájárulás	folyamatos		Önkormányzat
<i>Talaj</i>	Rövidtáv	Állattartás szabályozása	Felszín alatti vízminőség védelem, talajvédelem	Önkormányzat	folyamatos	0,0	Jegyző

	hosszútáv	Helyes, környezetkímélő mezőgazdasági termelési mód kialakítása	Talajállapot megóvása, őshonos hasznos növények termesztése	Agrár környezetvédelmi Program, Önkormányzat, földtulajdonosok	folyamatos		Tulajdonos, Képviselőtestület
<i>Levegő</i>	Rövidtáv	Biológiai allergének rendszeres irtása	Emberi egészség védelme	Lakosság, Közmunkapr.	folyamatos	0,2-0,6	Képviselőtestület
	hosszútáv	Mezőgazdasági utak javítása, karbantartása	Porterhelés megakadályozása	AVOP, Út alap	folyamatos		Képviselőtestület
	Középtáv	Belterületi fásítási program	Levegő állapotjavítása, zajvédelem	Önkormányzat, lakossági hozzájárulás	2008. dec. 31.	0,8-1,0	Képviselőtestület
<i>Levegő</i>	Középtáv	Külterületi fásítási program	Levegő állapotjavítása, zajvédelem, földvédelem	Agrár környezetvédelmi Program, Önkormányzat, földtulajdonosok	2008. dec. 31.	0,8-1,8	Képviselőtestület
	Időtáv	Elvégzendő feladat	Cél	Forrás	Határidő	Költség (millió/év)	Felelős
<i>Belterületi környezet és élővilág</i>	Rövidtáv	Világos környezet kép kialakítás	Védett és védelemre tervezett	Önkormányzat	folyamatos	0,5	Képviselőtestület
	Középtáv	Műemlék karbantartás	természeti területek megóvása	Önkormányzat	folyamatos	0,5-3,0	Képviselőtestület
<i>Külterületi környezet és élővilág</i>	hosszútáv	Természetes állapot fenntartása, vizes élőhelyek kialakítása, élővilág védelme	Fenntartható fejlődés, ökológiai folyosó biztosítása, turisztikai vonzerő növelése	Önkormányzat, KÖVICE, Aggteleki Nemzeti Park	folyamatos		Képviselőtestület
	Rövidtáv	Védetté nyilvánított területek fokozott védelme	Természetvédelem, fenntartható fejlődés	Önkormányzat, lakosság, Aggteleki Nemzeti Park	folyamatos	0,2-0,7	Képviselőtestület, Jegyző
Környezeti	Időtáv	Elvégzendő feladat	Cél	Forrás	Határidő	Költség	Felelős

hatótényezők			Szelektív gyűjtés bevezetése, ill. települési szilárd hulladékgyűjtés fejlesztése	KÖVICE, Önkormányzat	2010. dec. 31.	(millió/év)	
Települési szilárd hulladék	hosszútáv	Tárolóedények beszerzése, kihelyezése	Talaj, felszíni és felszín alatti vízszennyezés megszüntetése	Önkormányzat	0,0		Képviselőtestület
Folyékony települési hulladék	Középtáv	Szennyvízszikkasztás ellenőrzése	Lakosság tájékoztatása	Önkormányzat	0,0-0,4		Polgármester, Képviselőtestület
Tudásformálás, oktatási feladatok	Rövidtáv	Környezetvédelmi lakossági fórumok szervezése	A táj- és természetvédő programok elősegítése	Önkormányzat	0,0		Jegyző, Képviselőtestület
	Középtáv	Alapítványok, öntevékeny csoportok létrehozása	A helyi környezetállapot javításának jogi megvalósítása	Önkormányzat	0,0		Jegyző, Képviselőtestület
Jogi érvényesítés	Középtáv	A környezetvédelmi programot érintő önkormányzati rendeletek felülvizsgálata, a hiányzó rendeletek megalkotása	A közlekedés megkönnyítése	Önkormányzat	2010. dec. 31.		Képviselőtestület
Közlekedés	hosszútáv	Kerékpárút építése					

Célok időtáv szerinti megkülönböztetése:

- Rövid távú célok: 2 éven belül elvégzendő feladatok
- középtávú célok: 5 éven belül elvégzendő feladatok
- hosszútávú célok: több, mint 5 éven túl elvégzendő feladatok

6. Összegzés

Fontos, hogy a térségben megvalósuljon a környezeti erőforrások racionalizált, fenntartható hasznosítása, biztosítva legyenek az egészséges élet környezeti feltételei, megvalósuljon a hatékony értékvédelem, és a környezetvédelmi célok integrációjának köszönhetően a prevencióra helyezzük a hangsúly.

Szászfa gondjait; a szennyvízelvezetés problémáját, a csapadékvíz elvezető csatorna karbantartását, a táj védelmét csak úgy lehet megoldani, ha az ott élők is magukénak vallják a programban foglaltakat.

Az eddig elért eredmények, megtett lépések és a kijelölt feladatok is azt mutatják, hogy az Önkormányzat világos jövőképpel, célokkal, reális tervekkel rendelkezik, és törekszik arra, hogy valóban érdemi segítséget jelentsen a település számára.

Ahhoz, hogy azokat a sokoldalú környezeti gondokat megoldhassuk, amelyekkel ma szembe találjuk magunkat, másfajta szemléletre, gondolkodásmódra, viselkedési kultúránk megváltoztatására és közreműködési készségünk fokozására van szükség.

Célszerű lenne környezetvédelmi bizottság, illetve öntevékeny szervezetek létrehozása, melyek elvég(ztetik)zik a program felülvizsgálatát, a tanuló ifjúság környezetvédelmi szemléletű nevelését elősegíti, tanösvényeket létesít, a környezet és természetvédelem érdekeit szolgáló tevékenységeket, beavatkozásokat támogatja.

Meg kell teremteni a program megvalósításának intézményi háttérét, éves cselekvési tervet kell kidolgozni és természetesen a cselekvési tervet meg kell valósítani

Csak így lehet hatásos és eredményes az értékváltás, amely környezeti szempontból biztonságos és harmonikus jövőt biztosít mindannyiunk számára.

NATURA 2000 területek

A NATURA 2000 az európai jelentőségű természeti területek hálózatának elnevezése.

Európai jelentőségűnek tekintendők azok az élőhelyek és fajok, amelyek az Európai Unió területén ritkák, kipusztulással veszélyeztetettek, illetve jellemzőek Európa természeti képére.

Az Európai Unió jelenlegi tagállamai hat jellegzetes életföldrajzi régió területeit foglalják magukba.

Az itt található növény- és állatfajok száma mintegy 110 ezer.

A Földön ismert összes növény- és állatfaj száma a becslések szerint meghaladja a másfél milliót.

Az Európai Unióban előforduló fajok a Föld élővilágát alkotó fajoknak tehát csak kis részét képviselik. Ez a tény még inkább kiemeli védelmük fontosságát.

Az Európai Unió kezdeményezése a természeti örökség megőrzéséért:

Az Európai Unió kiemelt célkitűzése a biológiai sokféleség védelme, az európai jelentőségű élőhelyek és fajok megőrzése. Ez a cél csak akkor valósítható meg, ha a fajok és életközösségek ökológiai igényét és természetes elterjedését figyelembe véve biztosítjuk a fennmaradásukhoz szükséges környezeti feltételeket. Ezt a célt szolgálja a Natura 2000, a tagállamok által egységes szempontrendszer szerint javasolt nagyságú és elhelyezkedésű területek rendszere, azaz az Európai Unió ökológiai hálózata.

Magyarország és a NATURA 2000:

A természetvédelem céljait és jogi kereteit Magyarországon a környezet védelméről szóló törvény, a természet védelméről szóló törvény, az erdőtörvény, a vadgazdálkodásról és a vadászatról szóló törvény, a Nemzeti Természet megőrzési Koncepció és a Nemzeti Természetvédelmi Alaptanterv határozza meg, melyek összhangban vannak az Európai Unió természetvédelmi szabályozásával.

A NATURA 2000 körébe javasolható hazai területek kiválasztásához az országos jelentőségű védett természeti területek jó alapot biztosítanak. Az utóbbi években folyó természeti állapotfelmérések, valamint:

- a természeti területek
- az ex-lege védett természeti területek (lápok, szikes tavak, barlangok)
- az Érzékeny Természeti Területek rendszere
- a Pán-európai Ökológiai Hálózat részét képező Nemzeti Ökológiai Hálózat kijelölését elősegítő országos programok is segítik a javaslat összeállítását

Célkitűzések és támogatandó tevékenységek az ESA keretében

Erdős területen:

- a fahasználatok térben, időben valamint technikailag történő korlátozása
- korosztályi viszonyok kedvező átalakítása hosszútávon,
- odvas, harkályodvas fák kímélete, véghasznált területeken hagyásfák visszahagyása
- egyes fajok esetében (pl.: parlagi sas) a 100 m sugarú kör nagyobbítása,
- erdészeti feltáró utak nyomvonalainak felülvizsgálata, továbbiak építésének megakadályozása

Gyepterületen:

- a természetes és természet közeli élőhelyek fenntartása, megőrzése
- a hagyományos extenzív legeltetésen alapuló állattenyésztés újraindításának támogatása és piaci lehetőségek feltárása
- a kaszálórétek jelenlegi állapotának javítása, és a hosszútávú kezelés megoldása
- égetések megakadályozása
- nedves rétek állapotának fenntartása, állatvilágot, kiemelten a harist kímélő gazdálkodási módok engedélyezése
- további erdősítések és gyepfeltörések megakadályozása

Gyümölcsösökben, szántókon:

- az intenzív gyümölcsösök mellett az extenzív vagy félintenzív kis területű gyümölcsösök kialakításának támogatása a meglévő öreg gyümölcsösök ilyen szisztema szerinti kezelésének, felújításának támogatása, változatos növénykultúrájú alacsony vegyszer-felhasználású agrokultúrás rendszerek támogatása

Védett természeti területek kezelési javaslatai

Védett gyepek:

A gyepeket jelenleg, többségében legeltetéssel, kaszálással hasznosítják, javasolt a használati módok megtartása, az engedély nélkül feltört gyepek erdősítése, a gyepeken fás legelők kialakítása

Védett gyümölcsösök:

A gyümölcsösöket régi telepítésű fák alkotják, melyeknél javasolt a használati módok megtartása, illetve őshonos fajok telepítése.

Védett szántók:

A sok művelt szántóra tekintettel javasolható a természetvédelmi védettség alóli kivonás, azonban ha marad a védettség, akkor a szántók gyepesítése, erdősítése javasolható.

Védett árterek:

Jellemzően nagyrészt szántók, melyeket javasolt őshonos fajokkal betelepíteni.

Védett legelők:

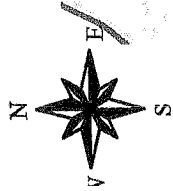
A legelőket jelenleg legeltetéssel, kaszálással hasznosítják, javasolt a használati módok megtartása, illetve a fásítás, erdősítés.

Védett töltések és a töltések közötti területek:

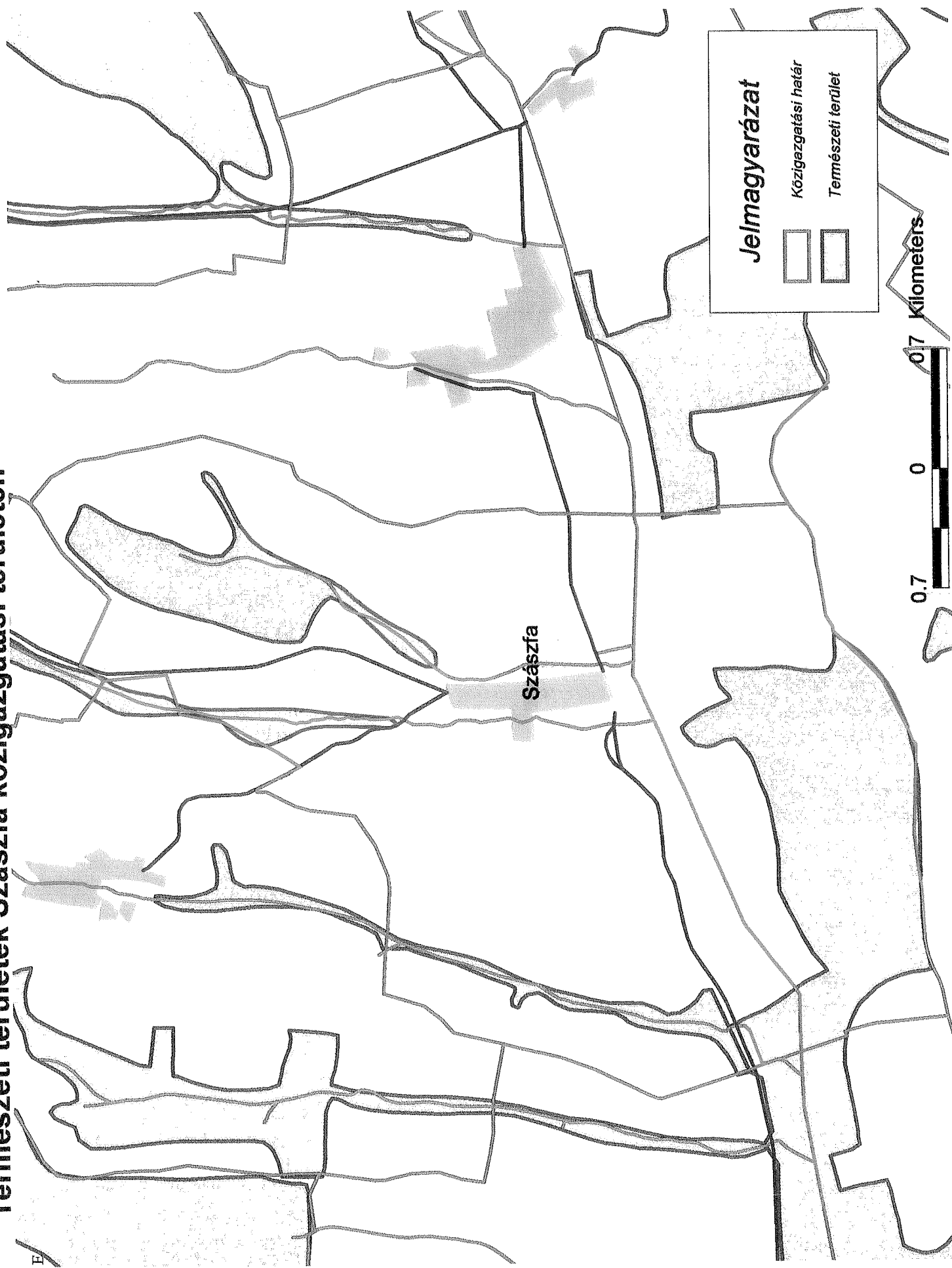
A töltések közötti területeket szántók, kisebb gyepterületek jellemzik, melyeket a szántókra való tekintettel javasolt kivonni a természetvédelmi védettség alól, vagy javasolt a gyepesítés, erdősítés.

Védett erdők:

Javasolt az erdőkből, fasorokból a tájidegen fafajok eltüntetése (pl.: nemes nyarasok cseréje), őshonos fafajok telepítésével, illetve az erdők közötti kaszálók kialakításával

Természeti területek Szászfa közigazgatási területén

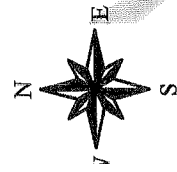

Jelmagyarázat

Közigazgatási határ

Természeti terület

Ex lege védett és Natura 2000 területek Szászfa közigazgatási területén

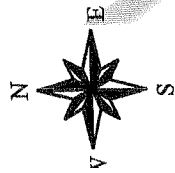
Szászfa

Jelmagyarázat

- Közigazgatási határ
- Tervezett Habitat Direktívás terület
- Ex lege.shp

0.7 0 0.7 Kilometers

Ökológiai hálózati elemek Szászfa közigazgatási területén

Szászfa

Jelmagyarázat

- Közigazgatási határ
- Ökológiai Hálózat elemei:
 - Folyamatos folyosó
 - Megszakított folyosó
 - Magterület
 - Pufferzóna
 - Rehabilitációs terület

